EDUSKUNTA

Maa- ja Metsätalousvaliokunta

Asia: HE 80/2017 vp

Asiantuntijakuuleminen hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten.

Niitty-Seppälän tila sijaitsee Pälkäneellä, ja sillä on laaja kokemus ulkomaisen työvoiman käytöstä marja- ja vihannesviljelyssä. Tila on työllistänyt ulkomaisia työntekijöitä 90-luvulta lähtien ja kansallisuuksia on näinä vuosina ollut yli 10. Tällä hetkellä suurin osa (80%) työntekijöistä tulee EU:n ulkopuolelta Ukrainasta ja Moldovasta.

Lausuntonamme esitämme eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunnalle seuraavaa.

7 § Kausityöhön oikeuttavan luvan epääminen työnantajasta johtuvasta syystä

”*Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan kausityöhön oikeuttavan luvan epäämisperusteeksi työnantajan laiminlyöntejä, joista työnantajalle ei ole määrätty seuraamuksia, mutta jotka on havaittu esimerkiksi työsuojeluvalvonnan tarkastusten yhteydessä.”*

Perehdytämme uudet ja vanhat työntekijät voimassa olevan lain mukaisesti. Silti vuosittain teemme suuren työn siinä, että löydämme yhteisymmärryksen eri kansalaisuuksien välillä siitä, mitkä velvoitteet meillä on työnantajana esimerkiksi työsuojelun ja työaikalainsäädännön suhteen. Kulttuurien välinen ero on toisinaan huomattava. Työntekijämäärä on meillä lyhyellä aikaa melko suuri, ja on käytännössä täysin mahdoton valvoa jatkuvasti sitä, että jokainen työntekijä noudattaa esimerkiksi työsuojelumääräyksiä sen mukaisesti, mitä on ohjeistettu. Omalta osaltamme puutumme epäkohtiin välittömästi.

Tästä syystä esitämme, että pykälän 7 § 2 momentin perusteluihin lisättäisiin, että kokonaisharkintaa suoritettaessa tulisi ottaa huomioon myös yrityksen historia työantajavelvoitteiden hoitamisessa. Tällöin yksittäistapaus, joka voidaan osoittaa myös työntekijän välinpitämättömyydestä johtuvaksi, ei johtaisi merkittävään negatiiviseen vaikutukseen yrityksen toiminnalle.

11 § Kausityöoleskeluluvan myöntäminen

Pidämme pykälässä esitettyä maksimikäsittelyaikaa (90 päivää) liian pitkänä, mikäli hakemus on täytetty asianmukaisesti ja se sisältää tarvittavat liitteet. **Koska kausityödirektiivinkin tavoitteena on kausityölupien joustava ja nopea käsittely, esitämme enimmäiskäsittelyajaksi 30 päivää.**

12 § Kausityöhön oikeuttavan luvan työnantajakohtaisuus

”*Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että kausityöhön oikeuttava lupa myönnettäisiin nimetyn työnantajan palvelukseen.*”

Teemme ympärivuotista yhteistyötä kahden muun tilan kanssa. Koska tuotantosuuntamme poikkeavat hiukan toisistaan, käytämme työvoimaa myös osittain yhteisesti. Useimmiten on kuitenkin niin, että työntekijä asuu sillä tilalla, johon hän on töihin tullut ja työskentelee satunnaisesti toisen tilan töissä. Esitämme lausuntonamme, että työvoiman käyttöä tilojen välillä tulisi satokauden aikana helpottaa. Työntekijän oikeusturva toteutuisi siten, että työlupaan merkittäisiin vastuullinen työnantaja, mutta satokauden aikana olisi mahdollisuus tehdä töitä satunnaisesti myös lähitiloilla. Tällöin muiden tilojen ei tarvitsisi antaa selvitystä vielä kausityöluvan hakuvaiheessa. Perustelemme tätä sillä, että nämä muut tilat ovat antaneet selvityksensä jo siinä yhteydessä, kun heidän työntekijänsä ovat hakeneet kausityölupaa.
Mikäli työntekijä siirtyisi kokonaan toisen työnantajan palvelukseen, tulisi silloin hakea uusi lupa.

Esitämme, että pykälään 12 lisättäisiin seuraavaa: ”Kausityöluvan saanut henkilö voi työskennellä satunnaisesti myös toisella sellaisella tilalla, joilla on viranomaisten toteama oikeus kausityöntekijöiden työllistämiseen. Tällöin vastuullisena työnantajana on se tila, jolle alkuperäinen kausityölupa on myönnetty.” Nämä tiedot voitaisiin antaa pykälässä 8 säädetyn, toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettavan vakuutuksen yhteydessä.

18 § Maahanpaluun helpottaminen

Kausityödirektiivin 16 artiklan mukaan on mahdollista useamman kuin yhden kausityöluvan myöntäminen yhtenä asiakirjana. Samoin se mahdollistaa nopeutetun menettelyn niiden osalta, jotka ovat aiemmin maassa työskennelleet. Katsomme, että nykyisessä muodossaan 18 § ei riittävästi helpota yksittäisen työntekijän uudelleen maahantuloa.

Oman pitkäaikaisen kokemuksemme perusteella voimme todeta, että enemmistö työntekijöistämme pysyy samoina vuodesta toiseen. Työnantajana koemme tämän ainoastaan positiiviseksi. Mielestämme olisi perusteltua paitsi mahdollistaa heille useamman työkauden kausityöluvan myöntäminen samalla kertaa, mutta myös nopeuttaa heidän hakemuksensa käsittelyä.

Tästä syystä esitämme 18 § korjaamista direktiivin hengen mukaisesti seuraavaan muotoon:

Jos kolmannen maan kansalainen on työskennellyt Suomessa kausityössä ainakin kerran kausityöhön oikeuttavan lupahakemuksen tekemistä edeltäneiden viiden vuoden aikana ja oleskelunsa ajan noudattanut tässä laissa säädettyjä kausityönteon edellytyksiä, hänelle myönnetään kausityölupa enintään viidelle vuodelle, ja hänen hakemuksensa käsitellään nopeutetussa käsittelyssä.

Pälkäneellä 21.9.2017

Niitty-Seppälän tila

Mirva Kittilä